

Programrapport

Programmets namn: Grundlärare med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4-6	Ladokkod: LAG46
Antal högskolepoäng: 240	Årskull 2018h
Programansvarig: Maria Ferlin fr.o.m. 2020, tidigare Susanna Cadhamn	

Kommentar kring svarsfrekvens i studentvärderingen

12 studenter av 22 registrerade i sista kursen i programmet har besvarat programutvärderingen som genomfördes i form av en digitalt tillgänglig enkät med 24 stycken flervalssfrågor och fem fritextfrågor via Sunet Survey i maj 2022. Flervalssfrågorna hade också kommentarsfält. Det innebär en svarsfrekvens på 55 % efter att två påminnelser skickats ut, vilket får ses som en förhållandevis god frekvens. Det blir ändå svårt att dra långtgående slutsatser när bara drygt hälften av studenterna använt möjligheten att påverka sina kommande kollegors utbildning. Svaren har analyserats både av programansvarig och vid ett programutvecklingsgruppsmöte.

Analys av:

Studenternas möjlighet till ansvar och delaktighet

Studenter har möjlighet att engagera sig i programråd, utbildningsutskott och andra övergripande organ där studentkåren har formell representation. Det är svårt för studentkåren att fylla platserna och de ber programansvarig om förslag. Den aktuella kullen har mot slutet av utbildningen haft en studentrepresentant i sektionens programråd.

Alla studenter har möjlighet att vara direkt delaktiga i kursvärderingar som genomförs i slutet av samtliga kurser och genom programutvärderingen i slutet på utbildningen. I kurser om mer än 15hp ska även en mittkursvärdering genomföras. Formen för hur mittkursvärderingen genomförs varierar men kursvärderingen i slutet på kursen genomförs oftast anonymt genom en digital enkät som under större delen av programmet distribueras via lärplattformen PingPong och mot slutet via Sunet Survey. Kursansvariga ansvarar för att formen för kursvärderingen ska passa berörd kurs. Studenternas kursvärderingar vägs samman med kurslagets värdering och utmynnar i en kursrapport som ska tillgängliggöras för studenter på kursplaneringsmöten och även i digital form. Hur den digitala publiceringen skett har ändrats under studentkullens utbildningstid. Inledningsvis fanns de på Kurs- och programtorget men mot slutet enbart genom att kursansvarig gjorde kursrapporten tillgänglig i en kursyta (PingPong/Canvas) som studenterna lämnat för kommande kurser.

I rutinen för kursplanering ingår ett kursplaneringsmöte som ska erbjudas i god tid före nästa kurstillfälle för alla kurser utom programmets första kurs. På detta möte ska kursrapporten från föregående kursomgång presenteras och en genomgång av genomförda och planerade åtgärder gås igenom. Deltagande i kursplaneringsmöten är frivilligt och att uppslutningen inte alltid är så god, så vetskapen hos studenterna om att kursrapporter finns varierar. I samband med kursintroduktionen ska också kursrapporten och ev. förändringar som genomförts som effekt av kursrapporten synliggöras.

Vid kursplaneringen har studenterna möjlighet att i kursens planeringsskede påverka studiegrupper, schemaläggning och till viss del arbetsformer i kursen. De tidsramar som finns för ärendehantering vid kursplanerevideringar leder till att aktuell studentgrupp på kursplaneringsmötet bara kan påverka

inom kursplanens formuleringar. Lång framförhållning gällande schemaläggning av kurser i Skövde gör också att reell möjlighet till påverkan minskar. Trots det uppskattas och efterfrågas mötena.

Inom området ansvar och delaktighet finns utvecklingsmöjligheter för både ledning och oss som arbetar i programmets kurser och de bygger både på att studenter bjuds in till formella och informella påverkansmöjligheter men också på studenternas vilja att engagera sig i sin utbildning. Införandet av en studentkoordinator som ska hjälpa till med rekrytering av studentrepresentanter till exempelvis programrådet är ett led i att försöka öka studentmedverkan. Program på andra institutioner har stormöten för alla programstudenter och det är något som kan övervägas även i grundlärarprogrammen men erfarenheter från andra stormöten är att de inte alltid leder till en konstruktiv dialog.

Innehåll, undervisningsformer, examination och progression

Utbildningen omfattar tre områden: en utbildningsvetenskaplig kärna om 75 hp, inklusive 15 hp verksamhetsförlagd utbildning, VFU, samt ämnesstudier om 30 hp i vardera svenska, matematik och engelska inklusive sammanlagt 15 hp VFU. Studenterna läser också en tillvalskurs om 30 hp samt en kurs på 15 hp om utvärdering och bedömning i svenska, matematik och engelska. De tillval som erbjuds aktuell kull var samhällsorienterande ämnen, naturvetenskap och teknik, bild samt musik. Studenterna skriver också två självständiga arbeten (examensarbete) om vardera 15 hp med anknytning till något av de ämnen de ska bli behöriga att undervisa i.

I utbildningsplanen betonas vikten av integreringen mellan ämnesstudier och ämnesdidaktiska studier samt de estetiska uttrycksformernas betydelse i pedagogisk verksamhet i grundskolan. Alla utbildningar vid Högskolan i Borås har också en profil mot hållbar utveckling och informationssökningskompetens. I programmet ingår kurser som HU-diplomerats i enlighet med Högskolans policy men detta är något som minskat i omfattning när kurser reviderats och diplomeringsprocessen avstannat. Hållbar utveckling som kursinnehåll kvarstår ändå, framförallt i termin 4 – Utbildningsvetenskaplig kärna II.

Aktuell kull har upplevt effekterna av Coronapandemin fullt ut. Med några dagars varsel ställdes alla undervisning om från Campusförlagd till distans. En tuff utmaning för såväl studenter som lärare. Hur distansundervisningen mottagits växlar oerhört från student till student, från ”en pina” till ”den bästa tiden i utbildningen”. Vikten av ännu större tydlighet kring upplägg och examinationer vid distansundervisning betonas av studenterna och någon nämner att hen hoppas på hybridlösningar framöver. Lärare i programutvecklingsgruppen som tagit del av enkätsvaren lyfter att studenterna upplevs mer passiva t.ex. i diskussioner efter pandemin och att detta gäller både på Zoom och på campus.

Några så kallade röda trådar finns i programmet. I årets enkät efterfrågades för första gången om studenterna upplevt en tydlig progression gällande områdena vetenskaplig progression, estetiska lärprocesser, digitala verktyg och informationssökning. De flesta studenterna svarar ”stämmer delvis” eller ”stämmer ganska bra”. Det enda området som fick några, dock få, ”stämmer inte alls” var estetiska lärprocesser, så det är ett potentiellt utvecklingsområde.

Studenterna uppger i fritextsvar gällande programmets styrkor att de undervisats av många kompetenta och engagerade lärare. ”Övervägande är undervisande lärare fantastiska”. Kurser som lyfts är svenska, engelska och no. Även VFU och VFU-lärarna nämns som en styrka hos programmet.

När det gäller fritextsvar gällande programmets svagheter återkommer inte de synpunkter som vi tog del av föregående år gällande likartade uppgifter i flera kurser. Kanske har försöken med en förändrad balans mellan detaljerade lektionsplaneringar och områdesplaneringar gett resultat. Flera studenter nämner otydliga kriterier för examinationer som en svaghet och några tar också upp att de upplever kommunikationsproblem med några av lärarna. En student beskriver det som ett problem hen hört talas om sedan lång tid tillbaka och att det leder till att ”det inte pratas gott om utbildningen ute på skolorna av yrkesverksamma lärare”. Detta påstående togs därför upp som ett ärende på ett programråd redan i maj och de externa ledamöterna kände inte igen detta resonemang.

Utvecklingsmöjligheter som tas upp är färre grupparbeten och högre krav framför allt i termin ett, att matematikdidaktik bör få större utrymme i matematikkurserna, att VFU-uppgifter kan behöva vara av friare karaktär för att smidigare kunna anpassas till pågående verksamhet i grundskolorna och att mer specialpedagogik vore önskvärt även i kurser efter termin fyra.

En stor majoritet av studenterna lyfter fram VFU som mycket viktig för sin professionsutveckling men också att de under termin 7 och 8 jobbat både med forskningsanknytning och beprövad erfarenhet.

Även i den här kullen finns önskemål om mer VFU i utbildningen.

Mentorsverksamheten fungerade inte som avsetts för den här studentkullen då många, i samband med Covid-19, fick starten av sin mentorsverksamhet senarelagd, vilket ledde till en stressig situation.

Forskningsanknytning

Programmets forskningsanknytning består precis som föregående år, av kurslitteratur samt föreläsningar med koppling till relevant forskning inom de olika områden och ämnen som ingår i programmet. Denna koppling sker både genom att lärare som bedriver egen forskning undervisar i programmet och genom att undervisande lärare an knyter till annan forskning. Inom UVK-kurserna an knyts till forskningsområden som berör hela skolväsendet och under kurser med ämnesteorier och ämnesdidaktik sker forskningsanknytningen huvudsakligen mot ämnesdidaktik, även om forskning relaterad till ämnesstoffet också förekommer. Därtill krävs att studenterna söker, läser, analyserar och presenterar vetenskapliga artiklar under programmets gång och då främst i de avslutande examensarbetskurserna.

Studenterna svarar stämmer helt (42 %) och stämmer ganska bra (50%) om påståendet ”genom programmet har jag fått ökad kunskap om forskning inom området utbildningsvetenskap/ pedagogiskt arbete” (medel 3,3). Procenttalen gällande forskning inom andra ämnesområden ligger lite lägre. Även påståendet att ”programmet utvecklat mitt kritiska tänkande” instämmer många i (medel 3,2).

Resurser

Programmet genomförde under 2018 en självvärdering som en del av UKÄ:s granskning av samtliga lärarprogram vid svenska universitet och högskolor. Resultatet av UKÄ:s granskning visade på att erforderliga lärarresurser för grundlärarutbildningarna fanns vid Högskolan i Borås. Det var dock inte alla ämnen som ingick i granskningen utan fokus låg där på svenska och matematik.

Den i föregående programrapport påtalade bristen av matematikdidaktiker har minskat under tiden aktuell kull studerat men det finns fortfarande ämnen inom programmet där tillräcklig ämnes- och/eller ämnesdidaktisk kompetens inte funnits anställd fullt ut.

Undervisningen i programmet har uppgått till 4532 timmar, vilket är en minskning från föregående års kull med 223 timmar. Timmarna är inklusive förarbete, examination och dubblering om undervisning bedrivits i grupper, varför den enskilde studentens schemalagda undervisningstid inte kan räknas fram utan att göra utsökningar i schemaprogrammet och följa en students väg där. Undervisningen har till 50,9 % bedrivits av adjunkter, 40,5 % av lektorer och 8,6 % av externa. Därutöver har studenten haft tillgång till VFU-lärare i grundskolan och en i grundskolan yrkesverksam mentor sista året i utbildningen.

Utbildningen bestod av 16 kurser, varav den enskilde studenten läser 15. Åtta kurser ges enbart för 46-studenter och i åtta sker någon form av samläsning med andra program. Utöver kurserna i programmet erbjöds också en kortare matematikinledning.

Genom samverkan med grundlärarprogram med inriktning mot arbete i fritidshem kunde fler tillvalskurser erbjudas men bland de studenter som gick klart programmet VT22 var det ingen som valde bild eller musik.

Användbarhet och förberedelser för arbetslivet

Påståendet ”Genom programmet har jag fått en förståelse för komplexa företeelser, frågeställningar och situationer inom läraryrket/läraryrket” är det många studenter som instämmer i. ”Här ska ni ha en eloge! Läraryrket är komplext” svarar en student i fritextutan.

Studenterna fick också ta ställning till påståendet ”Programmet har erbjudit möjligheter till en tillräckligt god förberedelse för att arbeta som lärare” och de flesta anser att det stämmer ganska bra men någon skriver att hen känner sig långt ifrån färdig. Exempel på sådant som saknas är knutet till konkret verksamhet i grundskolan såsom planering, bedömning, att hålla utvecklingssamtal och anställningsprocessen.

Övrigt

Till 40 planerade platser registrerades 30 studenter termin 1 hösten 2018. 22 studenter deltog i sista kursen under utbildningen. Några har hoppat av längs vägen, andra har kommit åter från studieuppehåll eller bytt från andra lärosäten till senare del av program. 11 studenter har tagit examen från programmet (uppgift från 210915). Många av de övriga har bara några poäng kvar. Värt att notera är att flertalet avbrott sker under termin 1-4.

Eventuella förslag till förändringar

Det går inte så snabbt att förändra en åtta terminer lång utbildning så flertalet förändringsförslag sedan föregående rapport går att arbeta vidare med.

Studenternas möjlighet till ansvar och delaktighet:

- Fortsatt utveckling av såväl formella som informella kanaler för ökad delaktighet.
- Studenterna behöver hjälp att tränga in i kursplaner och utbildningsplaner för att se styrdokumentens roll för programmet samt vad som är nationellt reglerat i utbildningen.
- Vi behöver också bli bättre på att visa hur våra kursplaner är kopplade till målen för grundläroexamen, så att studenterna ser hur kurs- och utbildningsplaner skrivits för att möjliggöra måluppfyllelse inte bara i de ingående kurserna utan också gällande examensordningens mål.
- Kurslag kan arbeta mer med att ge studenterna möjlighet att påverka pågående kurser så att studenter ser en möjlighet att påverka sina egna studier och inte bara kommande studenters.

Innehåll, undervisningsformer, examination och progression:

- Övergripande uppgifter skulle kunna formuleras inför VFU-perioder, såsom att ta del av och ta med sig läsårsplaneringar, områdesplaneringar och erfarenheter från olika digitala verktyg från VFU-skolor för fortsatt bearbetning inom HFU.
- I programmet finns många likartade skriftliga examinationer och en översyn bör ske gällande både antal examinationer och formerna för bedömning.
- Utökade samtal om bedömning i lärarlag så att studenterna upplever att bedömningarna är likvärdiga och rättssäkra.
- Arbete med att öka studenternas tillit till lärarnas bedömning är också värt att fundera på hur vi kan arrangera.

Resurser:

- Programmets lärarstab behöver fortfarande förstärkas med tanke på framtida pensionsavgångar. I och med att det skett en utökning av programmet med en tredje utbildningsort (Varberg från ht21, dock pausad ht22) krävs god framförhållning för att kunna planera för och genomföra rekryteringar av exempelvis lektorer i både ämnesteorier och ämnesdidaktik i flera av grundskolans ämnen med en lämplig fördelning mellan

medarbetarnas placeringsorter. Det finns också fortsatt behov av fler tillgängliga handledare och examinatorer i examensarbetskurserna för att kunna matcha bättre mellan studenters och handledares och examinatorers kompetens och forskning.

- Något som saknas i stor utsträckning i programmet är lärare med en egen bakgrund som mellanstadielärare. Sådan erfarenhet skulle kunna gynna studenters utveckling mot sin lärarroll och deras möjlighet att förhålla sig till begreppet beprövad erfarenhet. Erfarenhet från mellanstadiet vore en önskvärd kompetens hos våra seminarieledare framförallt i termin 1 och under programmets VFU-besök.

Användbarhet och förberedelser för arbetslivet:

- Studenternas svar tyder på att de i huvudsak är ganska nöjda med sin utbildning och de kunskaper de erbjudits att utveckla under programmets gång.